

KLAGANDE

Telenor Sverige AB, 556421-0309

Ombud: Fanny Kestner
Telenor Sverige AB
Katarinavägen 15
116 45 Stockholm**MOTPARTER**1. Jämtkraft Elnät AB, 556103-3993
Box 394
831 25 Östersund2. Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna**ÖVERKLAGAT BESLUT**Energimarknadsinspektionens beslut den 17 februari 2017,
dnr 2016-102949**SAKEN**

Anslutningsavgift enligt ellagen (1997:857)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Telenor Sverige AB (Telenor) har begärt Energimarknadsinspektionens (Ei) prövning av den avgift som Jämtkraft Elnät AB (nätföretaget) offererat för anslutning av en anläggning på fastigheten Kakuåsen 1:100 i Strömsunds kommun till nätföretagets elnät. Avgiften var 22 100 kr exklusive mervärdesskatt. Vid sin bedömning av om anslutningsavgiften var skälig använde Ei en schablonmetod (2013 års schablonmetod). Ei fann att den offererade avgiften var skälig.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNINGAR

Telenor yrkar att nätföretaget ska få debitera högst 13 000 kr exklusive mervärdesskatt för anslutning av anläggningen.

Ei vidhåller sitt beslut.

Nätföretaget motsätter sig bifall till överklagandet.

VAD PARTERNA ANFÖR**Telenor**

En anslutningsavgift om 13 000 kr är den lägsta schablonavgift som har fastställts i domstol inom s.k. sammanhållen bebyggelse. Historiskt sett har nätföretagen tagit ut alldeles för höga avgifter för sina anslutningar. Eftersom det är en monopolmarknad finns ingen möjlighet att jämföra priserna. Telenor saknar därför möjlighet att bedöma vad som är en skälig anslutningsavgift. Det är endast nätföretaget som har tillgång till nödvändiga uppgifter för att visa att anslutningsavgifterna är skäliga. Bevisbördan bör därför ligga på nätföretaget.

Ei

Tidigare tillämpades en schablonmetod där grundavgiften inom sammanhållen bebyggelse var 13 000 kr. Den metoden byggde på olika tilläggsavgifter och skapade behov av individuella bedömningar i varje enskilt fall. Detta ledde till att det var svårt för både kunder och nätföretag att bedöma vad som var en skälig anslutningsavgift. Ei kunde inte heller slutföra utredningarna inom de lagstadgade handläggningstiderna. Ei arbetade därför fram en ny schablonmetod som började tillämpas år 2010. Den metoden underkändes dock av både förvaltningsrätten och kammarrätten. Ei reviderade därför metoden, vilket resulterade i den nuvarande metoden (2013 års metod) som tillämpades i det aktuella ärendet. Vid sin bedömning utgår Ei från närmaste lämpliga anslutningspunkt i befintligt nät. Telenor har inte ifrågasatt det avstånd som nätföretaget uppgett. Det har inte heller framkommit något som talar för att det finns skäl att frångå schablonmetoden.

Nätföretaget

Nätföretaget följer Ei:s schablonmetod från år 2013, vilket i det nu aktuella målet ger en högsta skäliga avgift om 22 100 kr. Detta är den lägsta anslutningsavgiften enligt schablonmetoden. De faktiska kostnaderna för anslutningen var högre.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**Rättslig reglering**

Den som har nätkocession för område är, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning inom området till ledningsnätet (3 kap. 7 § ellagen).

Anslutningsavgifter ska vara objektiva och icke-diskriminerande. En anslutningsavgift ska utformas så att nätkoncessionshavarens skäliga kostnader för anslutningen täcks. Anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten ska särskilt beaktas (4 kap. 1 § och 9 a § ellagen).

En anslutningsavgift ska i största möjliga utsträckning motsvara de faktiska kostnader som anslutningen medför. Den som önskar ansluta sig till elnätet ska därmed stå för de direkta merkostnader som nätägaren förorsakas genom anslutningen. Avgiften ska även vara sakligt motiverad och enskilda ska inte särbehandlas utifrån ovidkommande faktorer. Om en anslutning även kan komma andra kunder till del kan kostnader fördelas på dessa (prop. 1993/94:162 s. 58 och 157, prop. 1996/97:136 s. 149, prop. 2008/09:141 s. 99, RÅ 2008 ref. 32 samt RÅ 2008 not. 115).

Metod för bestämmande av skälig anslutningsavgift

Förvaltningsrätten har att ta ställning till om den anslutningsavgift som nätföretaget har offererat är skälig. I ellagen anges inte någon metod för hur en skälig anslutningsavgift ska beräknas. En huvudprincip har sedan länge varit att Ei så långt som möjligt utgår från schabloner vid sin prövning av avgiften (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms domar den 9 november 2004 i mål nr 5957-03, den 5 oktober 2006 i mål nr 4592-05 och den 12 februari 2007 i mål nr 4681-05).

Även i detta mål har Ei utgått från schabloner. Den metod som Ei använt – 2013 års schablonmetod – bygger i stor utsträckning på den metod som Ei tillämpade under åren 2010–2013 (2010 års schablonmetod). I båda metoderna finns en enhetlig avgift för de kortaste anslutningarna. Schablonbeloppet är i båda metoderna beräknat utifrån samma underlag, nämligen uppgifter om nätföretagens faktiska kostnader för ett antal anslutningar utförda under åren 2006–2008 som Ei, med hjälp av Statistiska

centralbyrån, samlat in genom en enkätundersökning år 2009. Schablonbeloppet utgör medelvärdet av kostnaderna för anslutningar inom visst avstånd. Vid beräkningen har dock extremvärden tagits bort.

2010 års schablonmetod underkändes av såväl förvaltningsrätten som Kammarrätten i Jönköping (se kammarrättens dom den 22 december 2015 i mål nr 1694-13). Enligt kammarrätten medförde metoden anslutningsavgifter som inte gav nätföretagen genomsnittlig kostnadstäckning. Avgifterna var inte heller objektiva och beaktade inte anslutningspunktens geografiska läge. Kammarrätten ansåg dock att det inte fanns anledning att i sig ifrågasätta de uppgifter som legat till grund för beräkningen av schablonbeloppet.

Förvaltningsrätten måste därför pröva om 2013 års metod står i överensstämmelse med de principer som enligt lag, förarbeten och praxis ska beaktas vid bedömningen av vad som utgör en skälig anslutningsavgift och därför kan användas som verktyg vid bedömningen i det mål som nu prövas.

Är avgifterna enligt 2013 års schablonmetod objektiva?

Kravet på objektivitet innebär att något osakligt gynnande av en kundkategori på bekostnad av en annan kategori inte får förekomma. Inom varje kundkategori ska sedan den principiella utformningen av nättariffen vara likadan för alla kunder om det inte finns objektiva faktorer som talar för något annat (jfr prop. 1993/94:162 s. 157 och prop. 2004/05:62 s. 268).

2013 års metod innefattar en enhetlig avgift – 22 100 kr exklusive mervärdesskatt – för anslutningar i intervallet 0–200 meter. En kund som har en kort anslutning eller en anslutning som även kan komma någon annan till del, kan alltså missgynnas i förhållande till andra kunder. I intervallet 0–200 meter är det emellertid fråga om relativt korta anslutningar och förhållandevis låga belopp. Förvaltningsrätten anser därför att detta kan

accepteras inom ramen för en schablonmetod. Förvaltningsrätten anser därför att 2013 års schablonmetod i intervallet 0–200 meter uppfyller ellagens krav på att avgifterna ska vara objektiva.

Beaktar avgifterna enligt 2013 års schablonmetod anslutningspunktens geografiska läge?

I praxis har fågelvägsavståndet mellan kundens anläggning och befintligt nät accepterats som utgångspunkt för beräkningen av anslutningsavgiften (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms domar den 18 februari 2008 i mål nr 1021-06 och den 16 juli 2008 i mål nr 7953-05).

I 2013 års schablonmetod beräknas anslutningsavgiften med utgångspunkt i fågelvägsavståndet mellan kundens anläggning och närmaste lämpliga anslutningspunkt i befintligt nät. Förvaltningsrätten anser därför att 2013 års schablonmetod beaktar anslutningspunktens geografiska läge i enlighet med ellagen och gällande praxis.

Ger 2013 års metod en genomsnittlig kostnadstäckning för nätföretagen?

En schablonmetod innebär till sin natur att de faktiska kostnaderna i vissa fall kan komma att understiga schablonbeloppet medan kostnaderna i andra fall kan komma att överstiga schablonen. Med en schabloniserad anslutningsavgift får nätföretaget alltså sällan exakt kostnadstäckning för en enskild anslutning. Totalt sett ska dock nätföretaget få genomsnittlig kostnadstäckning genom schablonmetoden (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms dom den 8 januari 2008 i mål nr 262-07).

Den enhetliga avgiften i intervallet 0–200 meter förutsätter att nätföretagen utför olika anslutningar inom det avståndet för att få en genomsnittlig kostnadstäckning. De flesta anslutningar utförs också i detta intervall, varför

de bör vara så varierande att kostnadstäckning uppnås. En ledningssträcka på högst 200 meter är också ett så kort avstånd att en enhetlig avgift kan godtas inom ramen för en schablonmetod. 2013 års schablonmetod får därför anses ge nätföretagen en genomsnittlig kostnadstäckning för anslutningar inom detta avstånd.

Skälig avgift i det aktuella ärendet

Förvaltningsrätten anser att 2013 års schablonmetod kan användas för att bedöma vad som är högsta skäliga avgift för anslutningar som sker inom 200 meter från närmaste lämpliga anslutningspunkt i befintligt nät. Högsta skäliga anslutningsavgift inom det avståndet är alltså 22 100 kr exklusive mervärdesskatt. Den i målet aktuella anslutningen har skett i intervallet 0–200 meter från närmaste anslutningspunkt. Den av nätföretaget offererade avgiften har därför inte varit för hög. Det saknas därför skäl att ändra det överklagade beslutet. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D).

Ulf Jonare

rådman

I avgörandet har även nämndemännen Majvor Gyllhamn, Kjerstin Gustafsson och Rita Lundin Eklund deltagit. Föredragande jurist har varit Sara Larsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.